

The Roles of monk teachers in the development of morality and ethics in schools A Case study of students at Woranaree Chalerm School, Songkhla Province

Prachuab Tongsri*

Ph.D. (Development Education), Lecturer

Faculty of Humanities and Social Sciences, Prince of Songkla University, Pattani Campus

Phra Bunma Heamthong

M.A. (Social Development Administration), Researcher

Assistant of the Bureau of Dharma Practice, Yala Province 10

*Corresponding author: prachuab.t@psu.ac.th

Received: March 6, 2020/ Revised: August 23, 2020/ Accepted: September 8, 2020

Abstract

The purpose of this research was to study the opinions of students at Woranaree Chalerm School, Songkhla Province on the Role of Monks in Moral and Ethical Development as Teachers is a quantitative research Collect questionnaires from students at all levels. A total of 360 sets were used. The statistics used in the data analysis were percentage, mean and standard deviation. The results of the research found that most of the respondents were 233 females, representing 64.7% and 127 males, representing 35.3%, were under 15 years of age, with 162 people representing 45.0% of age. 15-17 years old, 149 people, representing 41.4%, and in the age range of 17 years or more, there are 49 people, representing 13.6%, high school level 4-6, there are 182 people, representing 50.6%, and live in the lower secondary level 1 - 3, there were 178, representing 49.4% for academic achievement. The highest number was higher than 3.00, 159 people, representing 44.2%, between 2.50 - 3.00, 146 people, representing 40.6%, and below 2.50, 55 people, representing 15.3%. Student opinions of Woranaree Chalerm School Songkhla Province on the Role of Monks in Moral and Ethical Development as Teachers The overall level is at a high level. with a total mean of 4.26 and a standard deviation of 0.66. with the highest mean of 4.42 and a standard deviation of 0.67; and the aspect of school environment in moral and ethical development. It had the lowest mean of 4.16 and the standard deviation of 0.74.

Keywords: The Roles of Monk Teachers, Morals and Ethics Development,
Woranari Chalerm School Songkhla Province

บทบาทของครูพระสงฆ์ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน กรณีศึกษา: นักเรียนโรงเรียนวรณาริเฉลิม จังหวัดสงขลา

ประจวบ ทองศรี*

ค.ด. (พัฒนศึกษา), อาจารย์

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

พระบุญมา แหมทอง

ศศ.ม. (การบริหารการพัฒนาสังคม), นักวิจัย

ผู้ช่วยเจ้าสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดยะลา แห่งที่ 10

*ผู้ประสานงาน: prachuab.t@psu.ac.th

วันรับบทความ: 6 มีนาคม 2563/ วันแก้ไขบทความ: 23 สิงหาคม 2563/ วันตอบรับบทความ: 8 กันยายน 2563

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนโรงเรียนวรณาริเฉลิม จังหวัดสงขลา ที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในฐานะครู เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เก็บข้อมูลแบบสอบถามจากนักเรียนในทุกระดับชั้น จำนวนทั้งสิ้น 360 ชุด สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 233 คน คิดเป็นร้อยละ 64.7 คน และเป็นเพศชายมีจำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 35.3 มีอายุต่ำกว่า 15 ปี จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0 อายุ 15-17 ปี จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 41.4 และอยู่ในช่วงอายุ 17 ปีขึ้นไป จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 13.6 ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายปีที่ 4-6 มีจำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 50.6 และอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นปีที่ 1-3 จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 49.4 สำหรับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีจำนวนมากที่สุดสูงกว่า 3.00 จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 44.2 ระหว่าง 2.50 - 3.00 จำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 40.6 และต่ำกว่า 2.50 มีจำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 15.3 ความคิดเห็นของนักเรียนโรงเรียนวรณาริเฉลิม จังหวัดสงขลา ที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในฐานะครู ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวม 4.26 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.66 โดยด้านการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่ 4.42 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.67 และด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด 4.16 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.74

คำสำคัญ: บทบาทของครูพระสงฆ์, การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม, โรงเรียนวรณาริเฉลิม จังหวัดสงขลา

บทนำ

นับตั้งแต่สมัยพุทธกาลพระสงฆ์ได้ทำหน้าที่เป็นครูมาตลอด โดยอาศัยหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าที่ได้ทรงค้นพบเป็นแนวทางและต้นแบบของความเป็นครูในทางพระพุทธศาสนา พระพุทธเจ้าทรงส่งสาวกออกไปประกาศพระศาสนายังดินแดนต่าง ๆ ทั่วชมพูทวีป (อินเดีย, เนปาล) เป็นการประกาศความเป็นครูครั้งแรกของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนา ตั้งแต่นั้นมาพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาได้ทำหน้าที่ครูให้การศึกษาแก่กุลบุตร กุลธิดาของชาวอินเดีย ก่อให้เกิดรากฐานที่มั่นคงทางพระพุทธศาสนา พุทธศาสนามีพระสงฆ์เป็นผู้นำที่ให้การศึกษากับทุกคนชั้นวรรณะ เป็นการจัดการศึกษาที่ให้ความเสมอภาคกัน พระสงฆ์ได้ทำหน้าที่เป็นทั้งผู้ให้ความรู้ที่จะนำไปประกอบอาชีพ และให้คุณธรรมคือความประพฤติดีประพฤติดชอบ สำหรับเป็นเครื่องอุปถัมภ์ค้ำจุนวิชาชีพให้เจริญรุ่งเรืองและคงอยู่ตลอดไปเมื่อกาลเวลาผ่านไปได้ มีความเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในหลาย ๆ ด้าน (จริยา จัตูพร, 2554)

ปัจจุบันบทบาทของพระสงฆ์แห่งความเป็นผู้นำทางด้านการศึกษาและทางด้านจริยธรรมได้ลดลง แต่กระนั้นพระสงฆ์ก็พยายามที่จะรักษาบทบาทนี้ไว้ ทั้งนี้ เพื่อความเจริญมั่นคงของประเทศชาติและเพื่อความสงบสุขของประชาชน เพราะปัจจุบันประเทศไทยคึกคักเป็นห่วงอย่างยิ่งสืบเนื่องจากวิกฤตปัญหาความเสื่อมถอยในด้านคุณธรรมจริยธรรมของคนในสังคม ซึ่งมีตัวอย่างให้เห็นมากมาย ยกตัวอย่างเช่น การใช้ความรุนแรง การกลั่นแกล้งรังแก การล่วงละเมิดสิทธิ การแสพ และการค้ายาเสพติด ซึ่งแพร่ระบาดในกลุ่มเยาวชนไทยตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงอุดมศึกษารวมถึงการแต่งกายล่อแหลม ที่เป็นมูลเหตุก่อให้เกิดอาชญากรรมทางเพศของนักศึกษาหญิง การขายบริการทางเพศของนักศึกษา การที่นักศึกษาอยู่ร่วมกันฉันท์สามีภรรยา การทะเลาะวิวาทของนักศึกษาทั้งภายในสถาบันเดียวกันและต่างสถาบัน เป็นต้น ซึ่งชี้ให้เห็นประเด็นปัญหาวิกฤตอันน่าเป็นห่วง การมุ่งสร้างความเจริญทางวัตถุเพียงอย่างเดียว แต่ขาดการสร้างเสริมความเจริญทางด้านจิตใจจนทำให้นึกคนและสังคม รวมทั้งโครงสร้างและกลไกการ

บริหารและจัดการต่าง ๆ ปรับตัวตามไม่ทัน เกิดความไม่สมดุลระหว่างการพัฒนาทางด้านวัตถุกับการพัฒนาทางด้านจิตใจ ก่อให้เกิดปัญหานานับประการ โดยเฉพาะเด็กและเยาวชน

นอกจากนี้ ในพื้นที่อำเภอเมืองจังหวัดสงขลาที่มีปัญหาของเยาวชนค่อนข้างรุนแรงไม่แตกต่างจากสังคมไทยในภูมิภาคอื่น ๆ เริ่มตั้งแต่เรื่องของการแพร่ระบาดของยาเสพติด ปัญหาเด็กแว้น ปัญหาการใช้ความรุนแรงระหว่างเยาวชนต่างสถาบัน ปัญหาขู่สาว ซึ่งปัญหาเหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาสำคัญที่เยาวชนกำลังหลงผิด เยาวชนคิดว่าหากเข้าไปเกี่ยวข้องแล้วจะได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน ทำให้ปัญหาค่อย ๆ เพิ่มความรุนแรงและจำนวนมากขึ้น ส่วนหนึ่งเกิดจากเยาวชนขาดความรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม ปัญหาที่เกิดขึ้นในกลุ่มของเยาวชนดังกล่าว ทุกฝ่ายต่างลงความเห็นตรงกันว่าเยาวชนไทยขาดการปลูกฝังในด้านคุณธรรมจริยธรรมที่ยั่งยืน ไม่เกิดผลอะไรที่ถาวร ขณะที่สังคมไทยต้องการเห็นภาพการพัฒนาเยาวชนไทยไปสู่การเป็นเยาวชนที่มีคุณภาพ มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจ มีสติปัญญา มีความรู้และคุณธรรมจริยธรรมสามารถนำสิ่งเหล่านั้นไปปรับใช้ในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

เมื่อสังคมเกิดความเสื่อมถอยในด้านคุณธรรมจริยธรรม และในทางตรงกันข้ามสังคมค่อนข้างคาดหวังให้มีสถาบันใดสถาบันหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในด้านการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เยาวชนคนรุ่นใหม่ ซึ่งนั่นก็คือ สถาบันศาสนา โดยเฉพาะบทบาทของพระสงฆ์ในปัจจุบัน ควรจะมีความสำคัญในการปลูกฝังเยาวชนให้เป็นคนดีมีศีลธรรมมากกว่าการสะสมทรัพย์สิน หรือแสวงหาความก้าวหน้าในด้านการบริหารของทางคณะสงฆ์ เพราะตามหลักคำสอนของพุทธศาสนา การบ่มเพาะคุณธรรมจริยธรรมโดยอาศัยพระสงฆ์ที่ทำหน้าที่เป็นครูในการสั่งสอนแก่เยาวชนในทุก ๆ วิธีที่ไม่ขัดต่อพระธรรมวินัย จึงควรมุ่งเน้นให้เยาวชนได้มีความรู้ความเข้าใจในหลักคุณธรรมจริยธรรม แล้วนำไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันในโอกาสและสถานที่ต่าง ๆ ทั้งในวัดและนอกวัดเพื่อเป็นภูมิคุ้มกันไม่ให้หลงผิด โดยผ่านทางครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน

การเข้าค่ายพุทธบุตรของโรงเรียน อีกทั้งพระสงฆ์มีการเผยแพร่ธรรมด้วยสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือ หนังสือพิมพ์ หรือวีดิทัศน์ การกิจด้านนี้ครอบคลุมถึงการวัดหรือพระสงฆ์จัดกิจกรรมต่าง ๆ ขึ้นในวัด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม หรือต้องการให้เยาวชนต้องการเข้าวัด การดำเนินการใด ๆ ของพระสงฆ์ในพระพุทธศาสนาที่เป็นไปเพื่อการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมทั้งในวัดและนอกวัด เชื่อว่าภารกิจด้านนี้เป็นการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของพระสงฆ์อีกทางหนึ่ง และพระสงฆ์ได้มีบทบาทในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาเป็นพิเศษ ดังนั้นจะเห็นได้จากการมีหน่วยพระธรรมทูต ธรรมจาริก ธรรมพระวิทยากรกระบวนธรรม ครูพระสอนศีลธรรม ทำหน้าที่ฟื้นฟูคุณธรรมจริยธรรมกลับคืนสู่เยาวชน (กุลภา วจนสาระ, 2554)

ในปัจจุบันพระสงฆ์เข้าไปมีบทบาทในการจัดการเรียนรู้ด้านคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับเด็กและเยาวชนในสถานศึกษา ซึ่งมีอยู่หลายลักษณะ เช่น บทบาทการเป็นครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน การเป็นวิทยากรอบรมคุณธรรมจริยธรรม หรือการตั้งศูนย์อบรมภายในวัดเพื่อให้เด็กและเยาวชนในสถานศึกษาเข้ามาเรียนรู้ ซึ่งโรงเรียนวรนาธิเฉลิม จังหวัดสงขลา เป็นโรงเรียนที่ส่งเสริมบทบาทของพระสงฆ์ให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เช่น กิจกรรมการเข้าค่ายพุทธบุตรที่เน้นการนำนักเรียนไปทำกิจกรรมนอกสถานที่ คือ วัดภูเขาหลง จังหวัดสงขลา โดยลักษณะกิจกรรมคือ นำหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนามาสอนให้นักเรียนให้เกิดความเข้าใจโดยผ่านกิจกรรมฐานต่าง ๆ เช่น ฐานการเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ ฐานลูกศิษย์ที่ดีของครูบาอาจารย์ ฐานกฎแห่งกรรม ฐานหน้าที่ชาวพุทธ

ฐานมารยาทชาวพุทธ ซึ่งกิจกรรมฐานเหล่านี้เป็นการประยุกต์หลักธรรมคำสอนมาอธิบายผ่านการทำกิจกรรมอย่างง่าย เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน และการให้พระเข้าไปการสอนศีลธรรมในโรงเรียน ซึ่งเป็นการเข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กและเยาวชนในโรงเรียนวรนาธิเฉลิม จังหวัดสงขลา ดังข้างต้นนั้นได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรมีการสอบถามบทบาทพระสงฆ์ต่อการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนวรนาธิเฉลิม จังหวัดสงขลา เพื่อจะได้เป็นแนวทางในการปรับปรุงบทบาทในด้านต่าง ๆ ของพระสงฆ์ให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนต่อไป

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์โลก และในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการสงเคราะห์โลกในฐานะครู คือ ทำกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมโรงเรียนวรนาธิเฉลิม จังหวัดสงขลา และแนวคิดการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งเป็นบทบาทที่แสดงออกของพระสงฆ์ในการพัฒนานักเรียน ซึ่งผลการดำเนินงานตามบทบาทนั้นจะสะท้อนมุมมองจากนักเรียน ใน 4 ประเด็น คือ 1) การเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน 2) ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม 3) ด้านกิจกรรมในโรงเรียนที่จัดทำขึ้นในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม และ 4) ด้านการประเมินผลทางคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน ดังแสดงในกรอบ ดังนี้

บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

1. การเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน
2. การจัดสิ่งแวดล้อมในชั้นเรียนในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม
3. กิจกรรมในชั้นเรียนที่จัดทำขึ้นในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

ความคิดเห็นของนักเรียน

โรงเรียนวรนาธิเฉลิม จังหวัดสงขลา
ที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ด้านการ
พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในฐานะครู

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนโรงเรียนวรนาріเฉลิม จังหวัดสงขลา ที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในฐานะครู

วิธีการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของครูพระสงฆ์ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนกรณีศึกษานักเรียนโรงเรียนวรนาріเฉลิม จังหวัดสงขลา นี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งใช้วิธีการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล และผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

ตาราง 1

แสดงจำนวนนักเรียนทั้งประชากรและกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการตอบแบบสอบถาม

ระดับชั้น	จำนวน (คน)	กลุ่มตัวอย่าง
มัธยมศึกษาปีที่ 1	554	60
มัธยมศึกษาปีที่ 2	550	59
มัธยมศึกษาปีที่ 3	560	61
มัธยมศึกษาปีที่ 4	542	59
มัธยมศึกษาปีที่ 5	532	57
มัธยมศึกษาปีที่ 6	569	61
รวม	3,307	357

ในการคำนวณกลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บข้อมูลไม่น้อยกว่า 357 ตัวอย่าง และผู้วิจัยกำหนดให้เก็บข้อมูล จำนวน 360 ตัวอย่าง เพื่อไม่ให้เกิดข้อผิดพลาดการขาดเหลือของกลุ่มตัวอย่างได้ นอกจากนี้ ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยการเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ใช้ตารางเลขสุ่มโดยมีเลขกำกับหน่วยรายชื่อทั้งหมดของประชากรโดยกำหนดโควตาจำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละชั้นปีละ 57-67 ตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 360 ตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักเรียนโรงเรียนวรนาріเฉลิม จังหวัดสงขลา ทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายทุกชั้นปี ประจำปีการศึกษา 2561 จำนวน 3,307 คน โดยการคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Yamane (1973) ดังนั้น จึงกำหนดกลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 357 คน และเมื่อเทียบสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างจากประชากรในแต่ละระดับชั้นเรียน หากกลุ่มตัวอย่างของแต่ละระดับชั้นเรียนตามสัดส่วนของจำนวนนักเรียนโรงเรียนวรนาріเฉลิม อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา โดยใช้สูตร (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม บทบาทครูพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม: กรณีโรงเรียนวรนาріเฉลิม จังหวัดสงขลา โดยมีขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพและลักษณะของเครื่องมือ ดังนี้

1. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของพระสงฆ์ในการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม

2) กำหนดกรอบแนวคิด ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย

3) กำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือการวิจัย โดยขอคำปรึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ

4) สร้างเครื่องมือ

5) นำเสนอร่างเครื่องมือการวิจัยต่ออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข

6) นำเครื่องมือการวิจัยไปทดลองใช้กับประชากรที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างที่จะดำเนินการวิจัย เพื่อหาสัมประสิทธิ์ความเที่ยงตรงของเครื่องมือ

7) ปรับปรุงแก้ไขให้เครื่องมือวิจัยสมบูรณ์มากขึ้น

8) ได้รับการรับรองจริยธรรมวิจัยในมนุษย์ จากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

9) จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้จริงเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

2. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1) ขอคำแนะนำจากที่ปรึกษางานวิจัยและผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่สร้าง

2) หาความเที่ยงตรง (Validity) โดยการนำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จแล้วเสนอต่อประธานและกรรมการที่ปรึกษางานวิจัยเพื่อขอความเห็นชอบและนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม ซึ่งผู้เชี่ยวชาญได้พิจารณาในด้านเนื้อหาสาระ โครงสร้างของคำถาม รูปแบบของแบบสอบถาม ตลอดจนภาษาที่ใช้และตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.6 ถึง 1.0 ทั้งนี้ มีบางข้อยังใช้ภาษาไม่เหมาะสมจึงได้ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ และขอการรับรองจริยธรรมวิจัยในมนุษย์จากมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

3) หาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว

ไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8139

4) นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอความเห็นชอบและจัดพิมพ์แบบสอบถามเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการวิจัย

3. ลักษณะของเครื่องมือ เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลรายละเอียด เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนโรงเรียนนรนารีเฉลิมจังหวัดสงขลา ที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในฐานะครู โดยแบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้น และระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม: กรณีโรงเรียนนรนารีเฉลิม จังหวัดสงขลา ลักษณะข้อคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 30 ข้อ แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้ 1) การเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน มีคำถามทั้งหมด 8 ข้อ 2) การจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม มีคำถามทั้งหมด 7 ข้อ 3) กิจกรรมในโรงเรียนที่จัดทำขึ้นในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม มีคำถามทั้งหมด 7 ข้อ 4) การประเมินผลทางคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน มีคำถามทั้งหมด 8 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ดังนี้

1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของประชากรที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive

Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียนโรงเรียนวรนาธิเฉลิม จังหวัดสงขลา ที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในฐานะครูโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ตาราง 2

จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลพื้นฐานทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม		จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	127	35.3
	หญิง	233	64.7
	รวม	360	100.0
อายุ	ต่ำกว่า 15 ปี	162	45.0
	15 – 17 ปี	149	41.4
	17 ปี ขึ้นไป	49	13.6
	รวม	360	100.0
ระดับการศึกษา	มัธยมศึกษาตอนต้น 1 – 3	178	49.4
	มัธยมศึกษาตอนปลาย 4 – 6	182	50.6
	รวม	360	100.0
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	ต่ำกว่า 2.50	55	15.3
	ระหว่าง 2.50 - 3.00	146	40.6
	สูงกว่า 3.00	159	44.2
	รวม	360	100.0

จากตาราง 2 พบว่า จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 360 คน เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย โดยเป็นเพศหญิงมีจำนวน 233 คน คิดเป็นร้อยละ 64.7 คน และเป็นเพศชายมีจำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 35.3 ส่วนอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวนมากที่สุดส่วนใหญ่อายุต่ำกว่า 15 ปี มีจำนวน 162 คน

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล

ในการสำรวจข้อมูลผู้วิจัย พบว่า กลุ่มตอบแบบสอบถามมีสถานภาพเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยมีรายละเอียดที่จะกล่าวต่อไปในข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังปรากฏตามตาราง 2

คิดเป็นร้อยละ 45.0 และรองลงมา 15-17 ปี จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 41.4

ในส่วนของระดับการศึกษาผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวนมากที่สุดอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 4-6 มีจำนวน 182 คน คิดเป็นร้อยละ 50.6 และอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 1-3 มีจำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 49.4 นอกจากนี้

สำหรับผมสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวนมากสุด สูงกว่า 3.00 มีจำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 44.2 รองลงมาระหว่าง 2.50 - 3.00 มีจำนวน 146 คน คิดเป็นร้อยละ 40.6 และต่ำกว่า 2.50 มีจำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 15.3

2. บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม: กรณีโรงเรียนวรนารีเฉลิม จังหวัดสงขลา

ในการสำรวจข้อมูล ผู้วิจัยพบว่าความคิดเห็นของนักเรียนโรงเรียนวรนารีเฉลิม จังหวัดสงขลา ที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในฐานะครู ดังปรากฏในตาราง 3 - 7

ตาราง 3

แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับด้านการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน

ลำดับ	ข้อความคำถาม	ทัศนคติและการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	พระอาจารย์ผู้สอนมีบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ	4.24	0.89	มาก
2.	พระอาจารย์ผู้สอนมีความรู้จริง รู้ลึก	4.37	0.69	มาก
3.	พระอาจารย์ผู้สอนมีวิธีการถ่ายทอด/นำเสนอที่ดี	4.38	0.73	มาก
4.	พระอาจารย์ผู้สอนมีความสามารถในการสอน	4.26	0.76	มาก
5.	พระอาจารย์ผู้สอนมีการใช้พุทธสุภาษิต คำคม คำกลอนที่เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมการเรียนการสอนแก่นักเรียน	4.31	0.77	มาก
6.	พระอาจารย์ผู้สอนมีการพูดถึงความคาดหวังหรือความปรารถนาของครูต่อคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน	4.26	0.77	มาก
7.	พระอาจารย์ผู้สอนมีความใส่ใจในการสอนให้นักเรียนประพฤติดี ทำดี และมีคุณธรรมจริยธรรม	4.39	0.72	มาก
8.	พระอาจารย์ผู้สอนมีการสอนอบรมสั่งสอนคุณธรรมจริยธรรม นักเรียนควบคู่กับกิจกรรมการเรียนการสอน	4.36	0.79	มาก
รวมด้านกิจกรรมในโรงเรียนที่จัดทำขึ้นในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน		4.42	0.67	มาก

จากตาราง 3 พบว่าบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ด้านการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวม 4.42 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.76 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า พระอาจารย์ผู้สอนมีความใส่ใจในการสอนให้นักเรียนประพฤติดี ทำดี และมีคุณธรรมจริยธรรม มีค่าเฉลี่ย

4.39 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.72 รองลงมาคือ พระอาจารย์ผู้สอนมีวิธีการถ่ายทอด/นำเสนอที่ดี มีค่าเฉลี่ย 4.38 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.73 และน้อยสุดคือพระอาจารย์ผู้สอนมีบุคลิกภาพน่าเชื่อถือ มีค่าเฉลี่ย 4.24 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.89

ตาราง 4

แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

ลำดับ	ข้อความคำถาม	ทัศนคติและการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	พระอาจารย์ผู้สอนสนับสนุนให้มีข้อเขียนพุทธสุภาษิต คติพจน์สอนใจคติไว้ตามที่ต่าง ๆ ในบริเวณโรงเรียน	4.13	0.90	มาก
2.	พระอาจารย์ผู้สอนจัดให้มีศูนย์รวมความศรัทธาไว้ให้กราบไหว้เพื่อยึดเหนี่ยวจิตใจ เช่น มีห่อพระประจำโรงเรียน	4.24	0.83	มาก
3.	พระอาจารย์ผู้สอนจัดให้มีป้ายแสดงรายชื่อนักเรียนที่มีจริยธรรมดีเด่นของโรงเรียน	4.00	0.91	มาก
4.	พระอาจารย์ผู้สอนร่วมจัดนิทรรศการแสดงความสำคัญในวันสำคัญทางศาสนา วันพ่อ วันแม่ วันอาจารย์ และวันครู	4.20	0.83	มาก
5.	พระอาจารย์ผู้สอนจัดให้มีป้ายนิเทศแสดงประวัติ และผลงานดีเด่นจริยธรรมของผู้นำท้องถิ่น หรือผู้ปกครองนักเรียน	4.11	0.93	มาก
6.	พระอาจารย์ผู้สอนจัดให้มีเอกสาร ตำรา และแบบเรียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนไว้บริการอย่างพอเพียง	4.22	0.79	มาก
7.	จัดป้ายนิเทศแสดงประวัติ และผลงานของนักเรียนที่มีความซื่อสัตย์เป็นเลิศในแต่ละโรงเรียน	4.05	0.89	มาก
รวมด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม		4.16	0.74	มาก

จากตาราง 4 พบว่า บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวม 4.16 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.74 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า พระอาจารย์ผู้สอนจัดให้มีศูนย์รวมความศรัทธาไว้ให้กราบไหว้เพื่อยึดเหนี่ยวจิตใจ เช่น มีห่อพระประจำโรงเรียน มีค่าเฉลี่ย 4.24 และค่าส่วนเบี่ยงเบน

มาตรฐาน 0.83 รองลงมาคือ พระอาจารย์ผู้สอนจัดให้มีเอกสาร ตำรา และแบบเรียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนไว้บริการอย่างพอเพียง มีค่าเฉลี่ย 4.22 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.79 น้อยสุดพระอาจารย์ผู้สอนจัดให้มีป้ายแสดงรายชื่อนักเรียนที่มีจริยธรรมดีเด่นของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ย 4.00 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.91

ตาราง 5

แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับด้านกิจกรรมในโรงเรียนที่จัดทำขึ้นในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

ลำดับ	ข้อความคำถาม	ทัศนคติและการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	พระอาจารย์ผู้สอนจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายเพื่อมุ่งเน้นการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน	4.26	0.79	มาก
2.	พระอาจารย์ผู้สอนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการเสนอกิจกรรมหรือปรับปรุงกิจกรรมการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น	4.22	0.80	มาก
3.	พระอาจารย์ผู้สอนให้ความสำคัญกับกิจกรรมพัฒนาความรู้ความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาของนักเรียน	4.21	0.79	มาก
4.	พระอาจารย์ผู้สอนให้ความสำคัญกับการจัดพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา	4.28	0.80	มาก
5.	พระอาจารย์ผู้สอนให้ความสำคัญกับกิจกรรมพัฒนาวุฒิภาวะทางอารมณ์โดยส่งเสริมให้มีการฝึกปฏิบัติธรรมเป็นครั้งคราว	4.20	0.83	มาก
6.	พระอาจารย์ผู้สอนให้ความสำคัญกับกิจกรรมสามัคคีในหมู่คณะ เช่น มีการบรรพชาภาคฤดูร้อน หรือการบวชนกขัมมะบารมี (บวชชีพราหมณ์) เป็นต้น	4.13	0.87	มาก
7.	พระอาจารย์ผู้สอนจัดกิจกรรมการนำนักเรียนไปทำบุญตักบาตร หรือเวียนเทียนที่วัดในวันสำคัญทางศาสนา	4.28	0.79	มาก
รวมด้านกิจกรรมในโรงเรียนที่จัดทำขึ้นในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม		4.23	0.70	มาก

จากตาราง 5 พบว่า บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ด้านกิจกรรมในโรงเรียนที่จัดทำขึ้นในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม มีค่าเฉลี่ยรวม 4.23 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.70 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า พระอาจารย์ผู้สอนให้ความสำคัญกับการจัดพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา และพระอาจารย์ผู้สอนจัดกิจกรรมการนำนักเรียนไปทำบุญตักบาตร หรือเวียนเทียนที่วัดในวันสำคัญทางศาสนา มีค่าเฉลี่ย

รวม 4.28 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.80 รองลงมาคือ พระอาจารย์ผู้สอนจัดกิจกรรมอย่างหลากหลายเพื่อมุ่งเน้นการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน มีค่าเฉลี่ยรวม 4.26 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.79 และน้อยสุดคือ พระอาจารย์ผู้สอนให้ความสำคัญกับกิจกรรมสามัคคีในหมู่คณะ เช่น มีการบรรพชาภาคฤดูร้อน หรือการบวชนกขัมมะบารมี (บวชชีพราหมณ์) เป็นต้น มีค่าเฉลี่ย 4.13 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.87

ตาราง 6

แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับการประเมินผลทางคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน

ลำดับ	ข้อความถาม	ทัศนคติและการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	พระอาจารย์ผู้สอนมีการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านจริยธรรมนักเรียนตามที่โรงเรียนกำหนดไว้	4.29	0.80	มาก
2.	พระอาจารย์ผู้สอนให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตามจริยธรรมของนักเรียนมากกว่าการตอบคำถามด้านจริยธรรมถูกต้อง	4.20	0.82	มาก
3.	พระอาจารย์ผู้สอนมีเนื้อหาที่ประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านจริยธรรมทำการประเมินในรอบของความรู้อื่นๆ	4.29	0.83	มาก
4.	พระอาจารย์ผู้สอนมีการกำหนดเป้าหมายการส่งเสริมจริยธรรมในการสอนแต่ละครั้ง และติดตามการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง	4.15	0.83	มาก
5.	พระอาจารย์ผู้สอนมีการติดตามการประเมินผลการส่งเสริมจริยธรรมของนักเรียน และเสนอผลการประเมินให้ครูทุกคนทราบ	4.16	0.83	มาก
6.	พระอาจารย์ผู้สอนมีการนำผลสรุปการประเมินทางจริยธรรม เพื่อนำไปแก้ไขพฤติกรรมนักเรียนได้	4.17	0.80	มาก
7.	พระอาจารย์ผู้สอนมีการใช้วิธีการประเมินผลทางจริยธรรมอย่างหลากหลาย	4.20	0.81	มาก
8.	พระอาจารย์ผู้สอนมีการประเมินผลทางจริยธรรมอย่างเป็นขั้นตอนเป็นระบบ	4.24	0.81	มาก
รวมการประเมินผลทางคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน		4.29	0.73	มาก

จากตาราง 6 พบว่า บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม รวมการประเมินผลทางคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวม 4.29 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.73 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า พระอาจารย์ผู้สอนมีการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านจริยธรรมนักเรียนตามที่โรงเรียนกำหนดไว้ และพระอาจารย์ผู้สอนมีเนื้อหาที่ประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านจริยธรรมทำการประเมินในรอบของความรู้อื่นๆ

เชิงจริยธรรม เหตุผล มีค่าเฉลี่ย 4.29 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.80 รองลงมาคือพระอาจารย์ผู้สอนมีการประเมินผลทางจริยธรรมอย่างเป็นขั้นตอนเป็นระบบ มีค่าเฉลี่ย 4.24 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.81 และน้อยที่สุดคือ พระอาจารย์ผู้สอนมีการกำหนดเป้าหมายการส่งเสริมจริยธรรมในการสอนแต่ละครั้ง และติดตามการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ย 4.15 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.83

ตาราง 7

แสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกี่ยวกับรวมทุกด้านของบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

ลำดับ	ข้อความถาม	ทัศนคติและการปฏิบัติ		
		$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1.	ด้านการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน	4.42	0.67	มาก
2.	ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม	4.16	0.74	มาก
3.	ด้านกิจกรรมในโรงเรียนที่จัดทำขึ้นในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม	4.23	0.70	มาก
4.	การประเมินผลทางคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน	4.29	0.73	มาก
รวมทุกด้าน		4.26	0.66	มาก

จากตาราง 7 พบว่า รวมทุกด้านของบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวม 4.26 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.66 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าด้านการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน มีค่าเฉลี่ย 4.42 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.67 รองลงมาคือ การประเมินผลทางคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน มีค่าเฉลี่ย 4.29 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.73 และน้อยสุดคือ ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม มีค่าเฉลี่ย 4.16 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.74 ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง บทบาทของครูพระสงฆ์ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนกรณีศึกษานักเรียนโรงเรียนวรนาธิเฉลิม จังหวัดสงขลา ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีประเด็นความคิดเห็นของนักเรียนโรงเรียนวรนาธิเฉลิม จังหวัดสงขลา ที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในฐานะครู สามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ด้านการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน

บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ด้านการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวม 4.42 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า พระอาจารย์ผู้สอนมีความใส่ใจในการสอนให้นักเรียนประพฤติดี ทำดี และมีคุณธรรมจริยธรรม มีค่าเฉลี่ย 4.39 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.72 รองลงมาคือพระอาจารย์ผู้สอนมีวิธีการถ่ายทอด/นำเสนอที่ดี มีค่าเฉลี่ย 4.38 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.73 และน้อยสุดคือพระอาจารย์ผู้สอนมีบุคลิกภาพน่าเลื่อมใส มีค่าเฉลี่ย 4.24 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.89 และสภาพสังคมที่เกิดขึ้นเป็นความเสื่อมถอยทางคุณธรรมจริยธรรม และอาจเป็นต้นเหตุที่ทำให้สังคมไทยก้าวไปสู่จุดวิกฤติได้ คุณธรรมจริยธรรมจึงเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับทุกคนในสังคมที่ต้องปลูกฝังตั้งแต่วัยเด็กหรือเมื่อยังเป็นนักเรียนอยู่ เพราะเป็นช่วงเวลาที่สามารเรียนรู้ และได้รับการปลูกฝังความคิดที่ถูกต้องได้ง่าย ดังนั้นครูอาจารย์และพระสงฆ์มีภาระหน้าที่สำคัญในการอบรมสั่งสอนจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน เพื่อที่จะสามารถหล่อหลอมนักเรียนให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะ

อันพึงประสงค์ มีคุณธรรมจริยธรรมควบคู่ไปกับวิชาความรู้ และทักษะวิชาชีพความสามารถที่เปี่ยมไปด้วยคุณธรรมจริยธรรม สอดคล้องกับ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม (2552) ได้กล่าวถึงความสำคัญของคุณธรรมและจริยธรรมไว้พอสรุปได้ว่า เด็กและเยาวชนเป็นทรัพยากรบุคคลที่ทรงคุณค่าอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ จำเป็นต้องมีการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งด้านความรู้และคุณธรรม ซึ่งจำเป็นต้องกระทำตั้งแต่วัยเด็กจนกระทั่งเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สร้างคุณประโยชน์ให้แก่สังคมในปัจจุบันและอนาคต และสอดคล้องกับ พระครูสุวรรณวรการ (2553) ได้กล่าวว่า พฤติกรรมที่แสดงออกหรือการปฏิบัติงานในภารกิจที่รับผิดชอบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับสถานภาพ หรือตำแหน่ง สิทธิ และหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากสังคม ซึ่งเกิดจากความคาดหวังของบุคคล กลุ่มคนและสังคมอันเนื่องมาจากการปฏิสัมพันธ์กันทางสังคม และในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของพระสงฆ์ บทบาทของพระสงฆ์จึงมีความสัมพันธ์กับสถานภาพหรือตำแหน่ง สิทธิและหน้าที่ของพระสงฆ์ในลักษณะที่สถานภาพของความเป็นพระสงฆ์จะเป็นสิ่งบ่งบอกถึงลักษณะบทบาทที่พระสงฆ์ได้แสดงออกและยังสอดคล้องกับ พระครูประโชติจันทร์วิมลจันทโชโต (2555) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอบางเกร็ง จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความมีน้ำใจ ด้านความประหยัด ด้านความขยัน ด้านความมีวินัย และด้านความซื่อสัตย์ ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม โดยภาพรวมพบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนแนวทางการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอบางเกร็ง จังหวัดนนทบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ควรได้รับการ

ปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมด้านนี้เป็นพิเศษ เพราะสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เปลี่ยนไปตามยุคสมัยซึ่งเต็มไปด้วยการแข่งขันและเร่งรีบ จึงทำให้พฤติกรรมของเด็กได้รับอิทธิพลจากสภาพการณ์ดังกล่าว

2. ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวม 4.16 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า พระอาจารย์ผู้สอนจัดให้มีศูนย์รวมความศรัทธาไว้ให้กราบไหว้เพื่อยึดเหนี่ยวจิตใจเช่น มีหอพระประจำโรงเรียน มีค่าเฉลี่ย 4.24 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.83 รองลงมาคือ พระอาจารย์ผู้สอนจัดให้มีเอกสารตำรา และแบบเรียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนไว้บริการอย่างพอเพียง มีค่าเฉลี่ย 4.22 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.79 น้อยสุดพระอาจารย์ผู้สอนจัดให้มีป้ายแสดงรายชื่อนักเรียนที่มีจริยธรรมดีเด่นของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ย 4.00 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.91 โรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนได้เป็นอย่างดีแล้วบรรยากาศร่มรื่น เหมาะแก่การส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ทั้งนี้ อยากให้เพิ่มป้ายนิเทศ สุภาพคำพังเพย พุทธสุภาษิต คำขวัญที่บ่งบอกถึงการมีคุณธรรมจริยธรรมที่ดั่งใจแก่นักเรียน และวิธีการยกย่องนักเรียนที่ทำความดีโดยการมอบเกียรติบัตร โล่รางวัล เป็นสิ่งที่โรงเรียนควรต้องดำเนินการรวมถึงให้โรงเรียนมีชุมชน บ้าน วัดเข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนและส่งเสริมด้านคุณธรรมจริยธรรม สอดคล้องกับ พระครูสมุห์ศรัณย์ ปญญาวิโร ท่านุ (2556) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมระดับประถมศึกษา ภาพรวม 4 ด้าน อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย และข้อที่มีลักษณะเด่น คือ การส่งเสริมด้านความมีวินัย นักเรียนเข้าแถวตามระเบียบปฏิบัติตนตามข้อบังคับของโรงเรียน ทุกคนช่วยกันทำความสะอาดห้องเรียน

ด้วยความเรียบร้อย และเข้าแถวซื้ออาหารกลางวัน ด้วยความเป็นระเบียบ, การส่งเสริมด้านความรับผิดชอบ โรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียนแสดง ความเคารพธงชาติก่อนเข้าเรียนทุกวัน ถ้ารับผิดชอบ เมื่อตนเองกระทำผิดกฎ ส่งเสริมให้นักเรียนแต่งกาย ถูกต้องตามวัฒนธรรมไทย รู้จักแก้ไขปรับปรุงตนเอง เมื่อปฏิบัติผิดระเบียบของโรงเรียน การส่งเสริมด้าน ความซื่อสัตย์สุจริต โรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียน มีความซื่อสัตย์สุจริต ยอมรับผิดในสิ่งที่ตนเองกระทำ ลงไป มีความซื่อสัตย์ต่อพ่อแม่และครูอาจารย์ทั้ง ต่อหน้าและลับหลัง และสิ่งของผู้อื่นได้แล้วนำไป มอบให้ครูส่งคืนเจ้าของ การส่งเสริมด้านความ กตัญญูกตเวที โรงเรียนมีการส่งเสริมให้นักเรียน ให้ความเคารพต่อพ่อแม่ ครูอาจารย์ นำชื่อเสียงมาสู่ ครอบครัวด้วยการทำความดี ตอบแทนผู้มีพระคุณ ด้วยการตั้งใจเรียน และทำหน้าที่ของตนให้ดี นำ ข้อคิดของพ่อแม่ ครูอาจารย์ มาเตือนตนเองเสมอ และทำให้พ่อแม่ ครู อาจารย์ ได้ภาคภูมิใจตามลำดับ นอกจากนี้ ยังสอดคล้องกับพระครูสุวิธาน พัฒนบัณฑิต (2552) ศึกษาเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้โดย พระสอนศีลธรรมในโรงเรียนเขตปกครองคณะสงฆ์ ภาค 9 พบว่า ในการจัดการเรียนการสอนของพระ สอนศีลธรรมในโรงเรียนน่าจะเป็นบทบาทสำคัญ กับองค์ประกอบที่มีได้เกี่ยวข้องกับสติปัญญาของ นักเรียน หากเป็นพฤติกรรมที่เสริมและสร้าง แรงจูงใจผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี มีปฏิสัมพันธ์ ระหว่างครูกับนักเรียน ก็จะสูงตามศักยภาพที่แท้จริง ของตนเอง ได้ตัวแปรที่สัมพันธ์

3. ด้านกิจกรรมในโรงเรียนที่จัดทำขึ้น ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม

บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม ด้านกิจกรรมในโรงเรียนที่จัดทำขึ้นใน การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม มีค่าเฉลี่ยรวม 4.23 เมื่อพิจารณาารายข้อ พบว่า พระอาจารย์ผู้สอนให้ ความสำคัญกับการจัดพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา เช่น วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา และพระอาจารย์ ผู้สอนจัดกิจกรรมการนำนักเรียนไปทำบุญตักบาตร หรือเวียนเทียนที่วัดในวันสำคัญทางศาสนา มีค่า เฉลี่ยรวม 4.28 รองลงมาคือ พระอาจารย์ผู้สอนจัด กิจกรรมอย่างหลากหลายเพื่อมุ่งเน้นการพัฒนา

คุณธรรมจริยธรรมนักเรียน มีค่าเฉลี่ยรวม 4.26 ทั้งนี้ พระอาจารย์ผู้สอนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม ในการเสนอกิจกรรมหรือปรับปรุงกิจกรรมการพัฒนา คุณธรรมจริยธรรมให้เหมาะสมยิ่งขึ้น มีค่าเฉลี่ยรวม 4.22 จะเห็นได้ว่าพระสงฆ์เข้าไปมีบทบาทในการ จัดการเรียนรู้ด้านคุณธรรมและจริยธรรมสำหรับเด็ก และเยาวชนในสถานศึกษา เช่น บทบาทการเป็นครู พระสอนศีลธรรมในโรงเรียน การเป็นวิทยากรอบรม คุณธรรมจริยธรรม หรือการตั้งศูนย์อบรมภายในวัด เพื่อให้เด็กและเยาวชนในสถานศึกษาเข้ามาเรียนรู้ ซึ่งโรงเรียนวรนาธิเฉลิม จังหวัดสงขลา เป็นโรงเรียน ที่ส่งเสริมบทบาทของพระสงฆ์ให้มีส่วนร่วมในการ พัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เช่น กิจกรรมการเข้าค่ายพุทธบุตร ที่เน้นการนำนักเรียน ไปทำกิจกรรมนอกสถานที่ เป็นการประยุกต์หลักธรรม คำสอนมาอธิบายผ่านการทำกิจกรรมอย่างง่าย ซึ่งเป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน และการให้พระ เข้าไปการสอนศีลธรรมในโรงเรียน สอดคล้องกับ พระสถิต มหาลาโภ (2553) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการ สอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมใน โรงเรียนวิถิพุทธ: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโนนม่วง ตำบลศิลา อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น พบว่า ผลการสอนวิชาพระพุทธศาสนา ผลของการจัด กิจกรรมส่งเสริมการสอน ผลการเรียนรู้สู่การปฏิบัติ และผลของกิจกรรมการทำบุญในวันสำคัญทาง พระพุทธศาสนา กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้ทำให้นักเรียน ได้พัฒนาตามหลักพุทธธรรมอย่างใกล้ชิดและ ต่อเนื่อง ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ คือ มีประสิทธิภาพในการเรียนดีขึ้น รู้จักปรับตัว เข้ากับสังคมและกลุ่มเพื่อนได้ดี รู้จักยับยั้งอารมณ์ ฝ้ายอกุศลที่แสดงออกทางกาย วาจา เช่น ไม่ฆ่าสัตว์ ไม่ทะเลาะกับเพื่อน ๆ ไม่ทำความเดือดร้อนแก่ ผู้ปกครองและชุมชน รู้จักกตัญญูกตเวทีต่อผู้ปกครอง และสถานศึกษา และสอดคล้องกับ กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม (2549) ได้เน้นการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่ผู้เรียนโดยผ่านกระบวนการเรียนการ สอนธรรมศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษามีนโยบาย ในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนในด้านความรู้ ในหลักธรรม เพื่อที่จะให้ผู้เรียนได้เกิดคุณธรรม จริยธรรมและสามารถที่จะนำความรู้ที่ได้เล่าเรียน

มานำปรับไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน และ
ยังเน้นเรื่องของการทำกิจกรรมเพื่อที่จะให้ผู้เรียน
ปฏิบัติตัวต่อพระสงฆ์ การทำบุญทางศาสนาได้
อย่างเหมาะสม สถาบันการศึกษาบางแห่งมีการจัด
กิจกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรม เพื่อให้ผู้เรียนได้
ประพฤติปฏิบัติตนในสังคมรู้ผิดชอบชั่วดี และยังมี
การจัดกิจกรรมอบรมค่ายภาคฤดูร้อนเพื่อขัดเกลา
ให้ผู้เรียนได้มีคุณธรรมจริยธรรม ไม่กล้าที่จะกระทำ
ความผิดต่อสังคม

4. ด้านการประเมินผลทางคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียน

บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณธรรม
จริยธรรมรวมการประเมินผลทางคุณธรรมจริยธรรม
ของนักเรียนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวม 4.29
และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.73 เมื่อพิจารณา
รายชื่อพบว่า พระอาจารย์ผู้สอนมีการประเมิน
คุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านจริยธรรมนักเรียน
ตามที่โรงเรียนกำหนดไว้ และพระอาจารย์ผู้สอน
มีเนื้อหาที่ประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้าน
จริยธรรมทำการประเมินในกรอบของความรู้เชิง
จริยธรรม เหตุผล มีค่าเฉลี่ย 4.29 รองลงมามี
พระอาจารย์ผู้สอนมีการประเมินผลทางจริยธรรม
อย่างเป็นขั้นตอนเป็นระบบ มีค่าเฉลี่ย 4.24 นอกจากนี้
พระอาจารย์ผู้สอนมีการใช้วิธีการประเมินผลทาง
จริยธรรมอย่างหลากหลาย มีค่าเฉลี่ย 4.20 ตามลำดับ
การประเมินผลตามสภาพจริงควรจัดให้มีครูที่เลี้ยง
ที่มีประสบการณ์เข้ามาให้คำแนะนำพระสอนศีลธรรม
ในเรื่องการจัดการเรียนการสอนทั้งระบบสอดคล้อง
กับ พระครูโพธิสุวรรณคุณ (มานพ จันทาโก) (2559)
ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของพระสอนศีลธรรม
ที่มีต่อบทบาทของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่มี
ต่อการจัดการเรียนการสอน ในจังหวัดสุพรรณบุรี
พบว่า การวัดผลและประเมินผลตามสภาพจริง
อยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ย = 3.91) เมื่อพิจารณาใน
แต่ละข้อพบว่า พระสอนศีลธรรมมีความคิดเห็นต่อบทบาทของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอน ในจังหวัดสุพรรณบุรีมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (มีค่าเฉลี่ย = 3.95) คือ การวัดและประเมินผลทั้งภาคปฏิบัติและภาคทฤษฎีและด้านการชี้แจงผล การวัดและประเมินผลให้ทราบ ส่วนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

(มีค่าเฉลี่ย = 3.84) คือ การวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย และสอดคล้องกับสภาพจริงของ
กาญจนา ชาติรัมย์ (2555) พบว่า บทบาทของครูใน
การส่งเสริมจริยธรรมนักเรียนในโรงเรียน ด้านการ
ติดตามผลอยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับ
สุภัคชญา โลกิตสถาพร (2557) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ
พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของครูกับบทบาทของครู
ในการส่งเสริมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียน
มัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
พระนคร ด้านการติดตามผลพบว่ามีค่าเฉลี่ย 3.16
แสดงให้เห็นว่าบทบาทของครูในการส่งเสริม
จริยธรรมนักเรียนนั้นให้ความสำคัญกับด้านการ
ติดตามผลในระดับมาก เป็นเพราะครูมีความเข้าใจ
และเห็นความสำคัญของการติดตามผลในด้าน
พัฒนาการเชิงจริยธรรมของนักเรียน จัดให้มีการ
ประเมินผลและติดตามผลด้านจริยธรรม เพื่อพัฒนา
สู่เกณฑ์มาตรฐานของโรงเรียน โดยนำผลที่ได้จาก
การประเมินมาปรับปรุงและแก้ไขพฤติกรรมทาง
จริยธรรมของนักเรียน อีกทั้งครูยังจัดให้มีการ
ติดตามผลการประพฤติปฏิบัติของนักเรียนทั้งใน
และนอกโรงเรียน เพื่อติดตามผลปฏิบัติจริยธรรม
ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง มีการตรวจผลงานบันทึก
ในสมุดของนักเรียนจัดทำรายงานผลปฏิบัติงาน
ทางด้านจริยธรรมของนักเรียนให้ผู้ปกครองทราบ
โดยครูได้ชี้แนะและขอความร่วมมือให้บิดามารดา
หรือผู้ปกครองประเมินบุตรหลานตามความเป็นจริง
ให้โรงเรียนทราบ นอกจากนี้ ครูได้จัดกิจกรรมต่าง ๆ
เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถในการ
ประเมินตนเอง ฝึกฝนนักเรียนเพื่อให้ประเมินผล
ตนเองในการปฏิบัติจริยธรรมได้ รวมถึงส่งเสริมให้
นักเรียนบันทึกกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์และ
รายงานให้ครูทราบ เพื่อฝึกให้นักเรียนยอมรับผล
การประเมินเพื่อปรับปรุงแก้ไขตนเองต่อไป

5. ความคิดเห็นของนักเรียนโรงเรียน วรณาริเฉลิม จังหวัดสงขลา ที่มีต่อบทบาทของ พระสงฆ์ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมใน ฐานะครู โดยภาพรวมทุกด้านดังนี้

ระดับบทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนา
คุณธรรมจริยธรรมโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
มีค่าเฉลี่ยรวม 4.26 เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า

ด้านการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมแก่นักเรียน รองลงมาคือ การประเมินผลทางคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียน และน้อยสุดคือ ด้านการจัดสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม มีค่าเฉลี่ย 4.16 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.74 จะเห็นได้ว่าพระสงฆ์มีบทบาทในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม สอนศีลธรรมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่ช่วยเหลือและพัฒนาโรงเรียน โดยการอบรม การสอนธรรมะ การให้ความรู้ การจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางศาสนา เพื่อให้โรงเรียนได้เข้ามาร่วมและได้รับความรู้ต่าง ๆ เกี่ยวกับธรรมะและความรู้ทั่วไป สามารถนำความรู้ไปพัฒนาตนเองและชุมชนต่อไป สอดคล้องกับพระครูวิสุทธิสารคุณ วิชิต วิชิโต (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทพระสงฆ์ที่มีต่อการสอนคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูและนักเรียนที่มีต่อบทบาทของพระสงฆ์ในการสอนคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี พบว่า ครูและนักเรียนมีความพึงพอใจต่อบทบาทพระสงฆ์ในการสอนคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และด้านที่พระสงฆ์ปฏิบัติมากที่สุดคือด้านเทคนิคการสอน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรจัดอบรมพระสอนคุณธรรมจริยธรรมในด้านการผลิตและพัฒนาสื่อการสอนและการใช้นวัตกรรมเทคโนโลยีให้มีความหลากหลาย สัมกับวัยของผู้เรียน

1.2 สถาบันครอบครัว บุคคลในครอบครัว ผู้ปกครอง หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างจริงจัง อบรมสั่งสอน แนะนำ หรือบอกกล่าวให้เด็กรู้จักคุณธรรมจริยธรรมตั้งแต่เยาว์วัยและขัดเกลาการประพฤติทางกายวาจา

และใจ เป็นประจำสม่ำเสมอรวมถึงประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ผู้เรียน

1.3 สถาบันศาสนา ควรใช้หลักธรรมของแต่ละศาสนาอบรมสั่งสอน หรืออธิบายให้เด็กและเยาวชนให้มีคุณธรรมจริยธรรมโดยมุ่งเน้นเป้าหมายให้ทุกคนเป็นคนดีตามหลักของศาสนา

1.4 สถาบันการศึกษา ควรสนับสนุนยกย่องผู้ที่กระทำความดีทั้งในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา โดยการประกาศในคุณงามความดีที่เด็กและเยาวชนได้กระทำ ขับเคลื่อนให้เด็กและเยาวชนมีคุณธรรมจริยธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกับสังคมอย่างมีความสุข

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการจัดเก็บข้อมูลจากคณะครูผู้รับผิดชอบ ผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อบทบาทของครูพระสงฆ์ด้านการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียน

2.2 ควรศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของเด็กและเยาวชนให้เป็นไปอย่างมีคุณภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครอง

2.3 ควรศึกษาปัจจัยในด้านต่าง ๆ ที่มีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของเด็กและเยาวชน เช่น ปัญหาการเสพยาเสพติดในเด็กและเยาวชน การลักเล็กขโมยน้อย หรือการติดเกม และเทคนิคในการขับเคลื่อนคุณธรรมจริยธรรมให้แก่เด็กและเยาวชน

2.4 ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อจะได้ทราบรายละเอียดด้วยการสัมภาษณ์ (Interview) โดยแบบสัมภาษณ์ รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ (Key Informants) เช่น พระที่เข้าไปทำหน้าที่สอน คณะครูผู้รับผิดชอบ ผู้บริหารสถานศึกษา รวมถึงผู้ปกครอง เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา ชาดิรัมย์. (2555). *บทบาทของครูในการส่งเสริมจริยธรรมนักเรียน โรงเรียนในสังกัดเทศบาลแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี*. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม. (2549.) *คู่มือการดำเนินงานตามโครงการครูพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน ปีงบประมาณ 2549*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์กรมการศาสนา.
- กุลภา วจนสาระ. (2554). *เรื่องเพศจากข่าว 3 ปี ช่มชืด ท้องไม่พร้อม แม่วัยรุ่นและเทคโนโลยีช่วยเจริญพันธุ์*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสร้างความเข้าใจเรื่องสุขภาพผู้หญิง.
- จริยา จัตูพร. (2554). *ศึกษาบทบาทและหน้าที่ของพระสงฆ์ไทยในปัจจุบัน: กรณีศึกษาบทบาท และหน้าที่ของ พระมหาไพเราะ ลิตฺติโส, ดร.กฤษณา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย).
- พระครูประโชติจันทร์วิมล (นาม จนทโชโต). (2555). *การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรม นักเรียนโรงเรียน นวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี*. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย).
- พระครูโพธิสุวรรณคุณ (มานพ จนทาโก). (2559). *บทบาทของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนในจังหวัดสุพรรณบุรี*. (หลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย).
- พระครูวิสุทธิสรคุณ (วิชิต วิจิโต). (2554). *บทบาทพระสงฆ์ที่มีต่อการสอนคุณธรรมจริยธรรมในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในอำเภอบางแพ จังหวัดราชบุรี*. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย).
- พระครูสมุทรศรีณย์ ปญฺญาวชิโร ทานุ. (2556). *การส่งเสริมคุณธรรมนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนวัดเปาโรหิตย์ เขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย).
- พระครูสุวรรณวรการ. (2553). *ศึกษาบทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชุมชนในจังหวัดปทุมธานี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย).
- พระครูสุวิธาน พัฒนบัณฑิต และคณะ. (2552). *ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้โดยพระสอนศีลธรรมใน โรงเรียนเขตปกครองคณะสงฆ์ภาค 9*. รายงานการวิจัย. ขอนแก่น: สำนักวิชาการมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น.
- พระไพศาล วิสาโล. (2546). *พุทธศาสนาไทยในอนาคต: แนวโน้มและทางออกจากวิกฤต*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- พระสถิต มหาลาโก (ศรีเมือง). (2553). *การสอนวิชาพระพุทธศาสนาของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนวิถีพุทธ: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านโนนม่วง ตำบลศิลา อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น*. (วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย).
- พินิจ ลาภธนานนท์. (2550). *บทบาทของพระสงฆ์ในการพัฒนาชนบท*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยสังคม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2538). *เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา*. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาพลังแผ่นดินเชิงคุณธรรม. (2552). *การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรมในประเทศและต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สุภัคชญา โลกิตสถาพร. (2557). *พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของครูกับบทบาทของครูในการส่งเสริมจริยธรรมของนักเรียน โรงเรียนมัธยมสาธิตวัดพระศรีมหาธาตุ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร*. (สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกริก).
- Taro Yamane. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. (3rd Ed). New York: Harper and Row Publications.